

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru no. 31943/08

Mahmut TOPALAR / Türkiye

Başkan

Ledi Bianku,

Yargıçlar

Jon Fridrik Kjølbro,

Ivana Jelić,

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdür Yardımcısı* Hasan Bakırcı'nın katılımıyla,
20 Kasım 2018 tarihinde Komite hâlinde toplanan Avrupa İnsan Hakları
Mahkemesi (İkinci Bölüm),

Yukarıda anılan 20 Haziran 2008 tarihli başvuruyu göz önüne alarak,
Hükümet tarafından ibraz edilen görüşleri ve bu görüşlere karşılık olarak
başvuranlar tarafından ibraz edilen görüşleri dikkate alarak,
gerçekleştirilen müzakerelerin sonucunda aşağıdaki kararı vermiştir:

OLAYLAR VE OLGULAR

1. Başvuran Mahmut Topalar 1969 doğumlu bir Türk vatandaşı olup, Adapazarı'nda ikamet etmektedir. Mahkeme önünde İstanbul Barosuna bağlı Avukat Burhan Kızılgedik tarafından temsil edilmiştir.

2. Türk Hükümeti ("Hükümet"), kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

3. Başvuran 5 Aralık 1997 tarihinde tutuklanmış ve hakkında ceza yargılamaları başlatılmıştır. Başvuran tutuklu yargılanmıştır.

4. Başvuran, 4 Kasım 1999 tarihinde hakkındaki suçlamalardan beraat etmiştir.

5. Başvuran 14 Mart 2003 tarihinde 466 sayılı Kanun uyarınca, 5 Aralık 1997 ila 4 Kasım 1999 tarihleri arasındaki kanunsuz tutukluluğu nedeniyle Sakarya Ağır Ceza Mahkemesi nezdinde tazminat davası açmıştır.

6. Yerel mahkeme, 1 Ekim 2003 tarihinde başvurana maddi tazminat olarak 1.411.155.155.500 Türk Lirası (TL) ve manevi tazminat olarak 500.000.000 TL ödenmesine karar vermiştir.

7. Yargıtay 11 Mart 2004 tarihinde yukarıda belirtilen kararı bozmuş ve verilen manevi tazminat miktarını yetersiz bulmuştur.

8. Yerel mahkeme 4 Haziran 2004 tarihinde başvurana maddi tazminat olarak 1.431.092.700 TL, manevi tazminat olarak ise 3.000.000.000 TL ödenmesine karar vermiştir.

9. Yargıtay 10 Kasım 2005 tarihinde manevi tazminat yetersiz olduğu ve söz konusu miktara faiz oranının uygulanmaması nedeniyle kararı tekrar bozmuştur.

10. Sakarya Ağır Ceza Mahkemesi 4 Mayıs 2006 tarihinde maddi tazminat olarak aynı miktarın ödenmesine karar verirken, manevi tazminat olarak 6.000 YTL ödenmesine karar vermiştir. Yerel mahkeme ayrıca, belirlenen tazminat miktarlarına, başvuranın tutuklandığı tarihten itibaren işletilecek yasal faizin uygulanmasına karar vermiştir.

11. Yargıtay, 16 Nisan 2009 tarihinde ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır.

12. Dava dosyasında yer alan son bilgilere göre, ödenmesine hükmedilen tazminat henüz başvurana ödenmemiştir.

ŞİKÂyetLER

13. Başvuran, Sözleşme'nin 6 § 1 maddesine dayanarak, tazminat davasının sözlü duruşma yapılmaksızın gerçekleştirildiğinden ve yargılamalar esnasında Cumhuriyet savcısının mütalaasının kendisine bildirilmediğinden şikâyetçi olmuştur. Sözleşme'nin aynı maddesi kapsamında başvuran, davanın makul süre içerisinde tamamlanmadığından da şikâyetçi olmuştur.

14. Ayrıca, başvuran Sözleşme'nin 6 § 1 maddesi ve Sözleşme 'ye Ek 1 no'lu Protokol 1. maddesine dayanarak, yerel mahkeme kararının icra edilmeyişinden şikâyetçi olmuştur.

HUKUKSAL DEĞERLENDİRME

A. Yargılamaların uzunluğu ve yerel mahkeme kararının icra edilmeyişine ilişkin şikâyetler

15. Başvuran, Sözleşme'nin 6 § 1 maddesi ve Sözleşme 'ye Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesi kapsamında, yerel mahkeme tarafından kendisine ödenmesine hükmedilen tazminat miktarının ödenmemesinden şikâyetçi olmuştur. Başvuran, Sözleşme'nin 6 § 1 maddesine dayanarak, yerel yargılamaların süresinin aşırı uzun olmasından şikâyetçi olmuştur.

16. Hükümet, 6384 sayılı Kanun uyarınca, Türkiye'de yargılamaların uzunluğuna, kararların geç icra edilmesine ve icra edilmemesine ilişkin başvuruların ele alınması amacıyla bir Tazminat Komisyonu'nun kurulduğunu belirtmiştir. Hükümet, dolayısıyla, başvuranın Tazminat

Komisyonu'na herhangi bir başvuru yapmamış olmaları nedeniyle, iç hukuk yollarını tüketmemiş olduklarını ileri sürmüştür.

17. Mahkeme, Hükümet tarafından belirtildiği üzere, *Ümmühan Kaplan/Türkiye* (no. 24240/07, 20 Mart 2012) davasında pilot karar usulünün uygulanmasının ardından Türkiye'de yeni bir iç hukuk yolunun uygulanmakta olduğunu dikkate alır. Ardından, Mahkeme yukarıda anılan *Turgut ve Diğerleri / Türkiye* ((k.k.), no. 4860/09, 26 Mart 2013) ve *Demiroğlu ve Diğerleri / Türkiye* ((k.k.), no. 56125/10, 4 Haziran 2013) davalarında verdiği kararlarda, başvuranın iç hukuk yollarını, başka bir deyişle yeni oluşturulmuş olan bu hukuk yolunu tüketmedikleri gerekçesiyle, başvurunun kabul edilemez olduğuna karar vermiştir. Mahkeme, bu kararı verirken, özellikle, söz konusu yeni hukuk yolunun, yargılamaların uzunluğu ve yetkililerin mahkeme kararlarını icra etmemesine ilişkin şikâyetler bakımından, ilk bakışta erişilebilir ve makul bir çözüm sunacak nitelikte olduğu kanısına vardığını belirtmiştir.

18. Mahkeme, *Ümmühan Kaplan* (yukarıda anılan, § 17) davasındaki kararında, yeni hukuk yolunun uygulanmasından önce Hükümete tebliğ edilmiş olan bu tür başvuruları, normal usul uyarınca inceleyebileceğini vurguladığını belirtmiştir.

19. Ancak, Mahkeme, Hükümetin başvuranın 6384 sayılı Kanun ile tesis edilmiş olan iç hukuk yoluna ilişkin ilk itirazını göz önünde bulundurarak, yukarıda anılan *Turgut ve Diğerleri* ve *Demiroğlu ve Diğerleri* davalarında varmış olduğu sonucu yinelemektedir.

20. Yukarıda belirtilenler nedeniyle Mahkeme, başvuranın davanın uzunluğuna ve lehine verilen mahkeme kararının icra edilmemesine ilişkin şikâyetlerinin iç hukuk yollarının tüketilmediği gerekçesiyle Sözleşme'nin 35 §§ 1 ve 4. hükümleri uyarınca reddedilmesi gerektiği sonucuna varmaktadır.

B. Cumhuriyet savcısının mütalaasının bildirilmemesine dair şikâyet

21. Başvuran, Ağır Ceza Mahkemesi nezdindeki yargılamalarda Cumhuriyet savcısının mütalaasının tebliğ edilmemesi nedeniyle adil ve çekişmeli yargılama hakkının ihlal edildiği hususunda şikâyette bulunmuştur. Başvuran bu bağlamda, Sözleşme'nin 6 § 1 maddesine dayanmıştır.

22. Hükümet bu iddiayı reddetmiştir.

23. Mahkeme aynı sorunu *Kılıç ve Diğerleri / Türkiye* ((k.k.) no. 33162/10, §§ 19-32, 3 Aralık 2013) davasında hâlihazırda incelemiş olduğunu ve başvuruların önemli bir zarara uğramadığına kanaat getirdiğini kaydeder. Buna göre, Mahkeme, AİHS'nin 35 § 3 (b) maddesi uyarınca söz konusu şikâyetin kabul edilemez olduğunu beyan etmiştir.

24. Ağır Ceza Mahkemesi nezdindeki yargılamalarda Cumhuriyet savcısı tarafından sunulan ve başvuran lehine olan mütalaanın içeriğini dikkate alarak Mahkeme, *Kılıç ve Diğerleri* davasındaki kararında yer alan tespitlerinden ayrılmasını gerektirecek herhangi bir durum görmemektedir.

25. Yukarıda belirtilenler ışığında, bu şikâyet kabul edilemez bulunmuştur ve Sözleşme'nin 35 §§ 3 (b) ve 4 maddesi uyarınca reddedilmelidir.

C. Sözlü duruşma olmayışına ilişkin şikâyet

26. Başvuran, tazminat davasını hükme bağlarken Ağır Ceza Mahkemesi nezdinde sözlü duruşma gerçekleştirilmediğini iddia etmiştir. Başvuran bu bağlamda, Sözleşme'nin 6 § 1 maddesine dayanmıştır.

27. Hükümet bu iddialara itiraz etmiştir. Hükümet, başvuran ve/veya avukatının Sakarya Ağır Ceza Mahkemesi nezdindeki duruşmalara katıldığını ifade etmiştir. Bu bağlamda Hükümet, duruşmalar esnasında başvuran ve/veya avukatının hazır bulunduğunu gösteren ilgili mahkeme duruşmalarının tutanaklarını sunmuştur.

28. Mahkeme, Hükümet tarafından sunulan belgelerden, tazminat davasını hükme bağlayan Ağır Ceza Mahkemesi nezdindeki birçok duruşmaya başvuran ve/veya avukatının katıldığını gözlemlemektedir.

29. Yukarıda belirtilenler ışığında, Mahkeme, başvuranın bu başlık altındaki iddialarının Sözleşme'nin 35 §§ 3 ve 4. maddesi uyarınca, açıkça dayanaktan yoksun oldukları gerekçesiyle reddedilmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

D. Diğer Şikâyetler

30. Başvuran, Sözleşme'nin 13. maddesi kapsamında, kendisine yasal faiz oranı ile birlikte ödenmesine karar verilen tazminat miktarının uğradığı zararı telafi etmek için yeterli olmadığından şikâyetçi olmuştur. Ayrıca, yerel mahkemenin yüksek enflasyon döneminden ödenmesine hükmettiği faiz oranının yetersizliğinden şikâyetçidir.

31. Mahkeme, elinde bulunan tüm belgeler ışığında ve şikâyette bulunulan hususların yargı yetkisine girdiği ölçüde, bu şikâyetlerin Sözleşme veya Ek Protokollerde belirtilen hak ve özgürlüklerin ihlaline işaret etmediği sonucuna varmıştır. Dolayısıyla Mahkeme, Sözleşme'nin 35 §§ 3 (a) ve 4 maddeleri uyarınca başvurunun bu kısmını açıkça temelden yoksun olduğu gerekçesiyle reddetmiştir.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oy birliğiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir*.

İşbu karar, İngilizce olarak tanzim edilmiş ve 13 Aralık 2018 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Hasan Bakırcı
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Ledi Bianku
Başkan